

Iloa ja innovaatioita

**Rieska-Leaderin
strategia
2014-2020**

1. TOIMINTA-ALUE

2. ANALYYSI ALUEEN KEHITTÄMISTARPEISTA JA -MAHDOLLISUUKSISTA

- 2.1 Edellisen ohjelmakauden kokemuksia
- 2.2 SWOT -analyysi

3. ILOA JA INNOVAATIOITA 2014–2020

- 3.1 Visio
- 3.2 Painopisteet ja läpileikkaavat teemat
- 3.3 Tavoitteet 2014–2020

4. STRATEGIAPROSESSIN KUVAUS

- 4.1 Strategian valmistelu
- 4.2 Työnjako Pohjanmaan ja Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksien kanssa
- 4.3 Yhteensovitus muiden ohjelmien kanssa

5. TOIMINTASUUNNITELMA

- 5.1. Toimenpiteet painopisteittäin
- 5.2 Hankkeiden valintamenettely
- 5.3 Tiedottaminen ja aktivointi
- 5.4 Oppimissuunnitelma
- 5.5 Yhteistyö

6. HALLINNON JA SEURANNAN JÄRJESTÄMINEN

- 6.1 Hallinto
- 6.2 Seuranta

7. RAHOITUSSUUNNITELMA

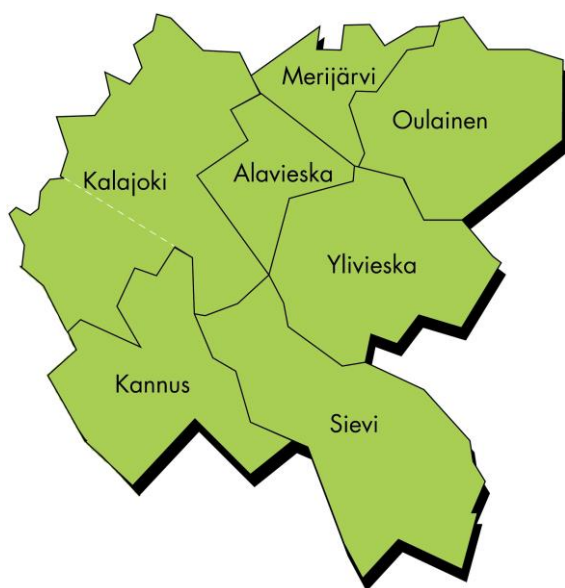
8. LIITTEET

- Sopimus yhteensovituksesta Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen kanssa (liite 1)
- Sopimus yhteensovituksesta Pohjanmaan ELY-keskuksen kanssa (liite 2)
- Valintakriteerit (liite 3)
- Viestintäsuunnitelma (liite 4)
- Rieska-Leader ry:n hallituksen kokoonpano 2014 (liite 5)
- Rieska-Leader ry:n säännöt (liite 6)
- Kuntien sitoumukset 20 % rahoitusosuudesta (liite 7)

Lisäksi erillisenä liitteenä on Pohjois-Pohjanmaan paikallisen kehittämisen strategia 2014–2020

1. TOIMINTA-ALUE

Rieska-Leaderin alkuperäinen toiminta-alue muuttui 2014, kun entisten Kälviän ja Lohtajan kuntien alueet siirtyivät osana Kokkolan kaupunkia Pirityiset ry:n alueeseen. Nyt Rieska-Leaderin alueen muodostavat Kalajoen, Kannuksen, Oulaisten ja Ylivieskan kaupungit sekä Alavieskan, Merijärven ja Sievin kunnat. Alueella kulkee Keski- ja Pohjois-Pohjanmaan maakuntaraja, jonka ylitse useat liikunta-, kulttuuri- ja muut järjestöt toimivat. Kunnista Kannus kuuluu hallinnollisesti Kokkolan seutukuntaan ja Keski-Pohjanmaahan ja muut Ylivieskan seutukuntaan ja Pohjois-Pohjanmaahan. Käytännössä maakuntaraja on hyvin häilyvä, sillä esimerkiksi Kalajoki ja Sievi ovat molempien maakuntaliittojen jäseniä.

Alueen asukasmäärä on noin 50 000 asukasta (tilastokeskus 31.12.2013). Suurin kunta on Ylivieska (14 748 asukasta), joka on alueellinen kaupan keskus. Toiseksi suurin on Kalajoki (12 644), joka tunnetaan matkailustaan. Muiden kuntien asukasmäärät näkyvät alla olevasta taulukosta. Kalajoen ja Ylivieskan asukasmäärät ovat olleet kasvussa jo useamman vuoden, ja vaikka muissa kunnissa määrät viime vuodenvaihteessa hieman pienenivät, nousi koko alueen asukasmäärä hieman.

Väestötiheys vaihtelee Rieska-Leaderin toiminta-alueella paljonkin kuntien välillä. Ylivieskan väestötiheys on alueella suurin (26 as/km²) ja muiden kuntien väestötiheys vaihtelee 5 ja

14 välillä. Alueen keskimääräinen väestötiheys on noin 13 as/km². Alue on siis keskimäärin Keski-Pohjanmaan ja Pohjois-Pohjanmaan maakuntia tiheämmin asuttu, mutta selvästi harvempaa kuin koko maassa keskimäärin (18 as/km²). Maaseutuluokituksen mukaan Alavieska ja Merijärvi ovat harvaanasuttua maaseutua, muutoin alue on ydinmaaseutua.

Kunta	Pinta-ala, km ²	Väkiluku	Asukastiheys, as/km ²	Ikärakenne, %			Vähintään keskiasteen suorit., %
				0 - 15	16 - 64	65 -	
Alavieska	251	2 740	10,91	19,9	59,4	20,7	62,5
Kalajoki	922	12 644	13,71	19,3	59,8	20,9	64,6
Kannus	468	5 675	12,12	19	61,3	19,7	63,1
Merijärvi	230	1 153	5,01	23,8	56,8	19,4	56,7
Oulainen	588	7 772	13,21	19,8	58,7	21,5	65,5
Sievi	787	5 198	6,6	27	56,8	16,2	61
Ylivieska	569	14 748	25,91	21,2	62,6	16,2	71
Yhteensä	3815	49 930					

Toiminta-alueella on paljon lapsia ja nuoria, ja toisaalta lähivuosina eläköityviä. Ylivieskan seutukunta on Oulun seudun ohella Euroopan nuorin seutukunta: reilu kolmannes asukkaista on alle 25-vuotiaita. Alueella on vähän korkeakoulutasoisia opiskelumahdollisuuksia.

sia, joten nuoret pitäisi saada muuttamaan opiskelujen jälkeen takaisin alueelle. Mielikuvasta alueesta mielekkäänä ja viihtyisänä asuinpaikkana on tärkeää. Suurin osa (65 %) 15 vuotta täyttäneestä väestöstä on suorittanut jonkin perusasteen jälkeisen tutkinnon. Eniten (43 %) alueella on keskiasteen tutkinnon suorittaneita.

Alue on teollistunutta maaseutua. Koko maahan verrattuna elinkeinoissa korostuu alkutuotannon osuus ja varsinkin maatalousyrittäjyys on alueella perinteisen vahvaa. Tosin alkutuotannon työllistävyys on tälläkin alueella laskenut merkittävästi. Suurimmat työllistäjät ovat julkinen ja yksityinen palvelusektori sekä jalostus. Yksi valtakunnallisen tason kesämatkailukohde Kalajoen Hiekkasärkät sijaitsee Rieska-Leaderin toiminta-alueella. Alueen vahvuutena on hyvä saavutettavuus. Rantatie (valtatie 8), kantatiet niin etelä-pohjois- kuin länsi-itä –suunnissa sekä Pohjanmaan ja Iisalmen radat kulkevat alueen halki. Kokkolan ja Oulun lentokentät ovat reilun sadan kilometrin päässä ja lähimmät satamat löytyvät Kalajoelta, Kokkolasta ja Raahesta.

Maisemaltaan alue on tasaista ja metsävaltaista. Se muodostuu aluetta halkovista Pyhä-, Kala- ja Lestijokien laaksoista, joihin asutus peltoineen on keskittynyt. Pohjanlahden rannikolla on niin turistien suosimia hiekkadyynialueita kuin suojeltujakin kohteita. Natura –ohjelmaan kuuluu mm. Rahjan saaristo sekä useita laajoja suoalueita.

2. ANALYYSI ALUEEN KEHITTÄMISTARPEISTA JA MAHDOLLISUUKSISTA

2.1 Edellisen ohjelmakauden kokemuksia

Ohjelmakaudella 2007–2013 toiminnan painopisteinä olivat yrittäjyyden ja yhteisöllisyyden tukeminen. Rahoituksen erityiskohteena olivat pienyrittäjyys, nuoret ja naiset, uudet ratkaisut, koulutus, verkostoituminen ja yhteisöllisyyttä kehittävät toimintamallit sekä kansainvälisyys. Ohjelman painopisteet osuivat kohdilleen ja asetetut tavoitteet ylitettiin.

Rieska-Leaderin kehittämisohjelman yhtenä painopistealueena olivat nuoret. Tehdyn selvityksen mukaan nuoret kaipaavat tekemistä ja haluavat itse toimia aktiivisesti. Siksi Rieska-Leader ja Keskipiste-Leader aloittivat vuonna 2010 Nuorisoleader -rahoituksen. Raha tulee alueen kunnilta. Rahoituksella tuetaan 11–25 -vuotiaiden nuorten omia hankkeita. Tukea myönnetään 100–500 euroa helpolla, neljä kertaa vuodessa tapahtuvala hakumenettelyllä ja kevyellä byrokratialla. Vuosina 2010–2013 nuoret toteuttivat Rieska-Leaderin alueella 199 hanketta, joilla luotiin uusia tapahtumia, järjestettiin kerhoja ja kursseja sekä hankittiin yhteisiä harrastevälineitä. Menetelmä on koettu hyväksi ja sitä jatketaan uudella ohjelmakaudella.

Alueen toimijat ovat olleet aktiivisia ja toteuttaneet hyviä hankkeita. Kehittämisohjelman edistämiseksi Rieska-Leader on myös itse toteuttanut joitakin hankkeita, kuten ky-

lien ja kuntien yhteistyön kehittämistä liitoskunnissa, nuorten aktivointia ja oman toiminnan arviointia. ELY-keskuksesta on saatu rahoitus kaikkien viiden Pohjois-Pohjanmaan Leader-ryhmän yhteiselle hankkeelle. Tällä 1,6 miljoonan euron hankkeella on edistetty ryhmien yhteistyötä mm. tiedottamisessa ja kylien kehittämisessä.

Rieska-Leaderin rannikkoalueilla on toteutettu Perämeren rannikon kalatalousohjelmaa. Ohjelma-alueeseen kuului kuusi Leader-ryhmää ja sitä hallinnoi Nouseva Rannikkoseutu ry. Ohjelmasta rahoitettiin alueen yksittäisten kalastajien investointeja sekä yleensä kalastusalaan edistäviä hankkeita, kuten hylkeen kestävien pyydysten kehittämistä.

Yhteistyötä on tehty pitkään ja onnistuneesti alueen kuntien, naapuri-Leadereiden, ELY-keskusten ja muiden viranomaisten kanssa. Rieska-Leader on myös sopimuskumppanina seudullisissa yrityspalveluissa (InnoVeturi) ja sitä kautta mukana yhtenä YritysSuomen toteuttajana alueella. Pohjois-Pohjanmaalle perustettiin 2008 maaseutuverkosto, jossa on mukana maakunnallisen kyläyhdistyksen lisäksi Leader-ryhmät ja monia maakunnallisia maaseututoimijoita.

Vuonna 2012 Oulun yliopiston Kajaanin yliopistokeskus teki ulkoisen arvioinnin ohjelmakaudella 2007–2013 Rieska-Leaderin rahoittamien hankkeiden toteutumisesta. Vastaajat toivoivat entistä enemmän yhteistyötä, neuvontaa ja tiedottamista. Työnjakoa Rieska-Leaderin ja ELY-keskuksen välillä pidettiin epäselvänä ja ELY-keskus sai kritiikkiä pitkistä käsittelyajoista sekä pieniin yksityiskohtiin puuttumisesta. Nuoriso Leader -rahoitusmalli koettiin erittäin onnistuneeksi ja sen toivottiin jatkuvan uudellakin ohjelmakaudella.

Keväällä 2011 Rieska-Leaderin rahoittamille hankkeille tehtiin kyselytutkimus ammattikorkeakoulun opinnäytetyönä. Tavoitteena oli selvittää yritys- ja hanketukien saajien näkemys Leader -toiminnan tarpeellisuudesta ja Rieska-Leaderin toiminnasta.

Valtaosa vastanneista oli tyytyväisiä Rieska-Leaderin toimintaan. Vastaajat kokivat tärkeäksi varsinkin neuvonnan hankkeen kaikissa vaiheissa. Toiveena oli, että neuvonta ja tiedotus resursseja lisättäisiin. Vastaajat kokivat Leader -rahoituksen hyvin tarpeelliseksi. Erityisesti yleishyödyllisten hankkeiden osalta Leader -rahoitus oli välttämätön. Yrityshankkeet olisivat luultavasti toteutuneet ilman Leader -rahoitustakin, mutta mahdollisesti pienempinä tai myöhemmin. Leader -toiminnan byrokratian määrä ja pitkät, vaikeasti ennakoitavat käsittelyajat saivat paljon kritiikkiä.

Väliarvioinnin ja opinnäytetyön tulokset olivat hyvin samansuuntaiset. Rieska-Leaderin toimintaa pidetään hyvänä ja helposti lähestyttävänä, mutta ELY-keskuksen toiminnan kankeutta kritisoitiin molemmissa.

2.2 SWOT -analyysi

VAHVUUDET	MAHDOLLISUUDET
➤ monipuolinen luonto ja luonnonvarat ➤ monipuolinen ja kehittyvä elinkeinorakenne ➤ vahva maatalous ja sen osaaminen ➤ hyvä logistinen sijainti ja saavutettavuus ➤ toimivat palvelut ➤ yhteisöllisyys ja elinvoimaiset kylät ➤ paikalliset perinteet ja kulttuuri ➤ kattava koulutustarjonta ja laaja-alainen osaaminen ➤ lasten ja nuorten merkittävä osuus (Euroopan nuorin seutukunta) ➤ vahva yrittämisen kulttuuri ➤ turvallinen asuinympäristö ➤ kansallisesti merkittävä matkailukeskus ja vapaa-ajan asuminen ➤ edistyskellinen Green Care -toiminta	➤ biotalous- ja maataloustuotteiden jatkojalostus; bioenergia, puurakentaminen ➤ lähiruoan arvostuksen nousu ➤ maaseudun vetovoiman kasvu ➤ vahvan yhteisöllisyyden ja aktiivisen kansalaisuuden hyödyntäminen ➤ lähidemokratia ➤ yhteistyön vahvistuminen eri toimijoiden, toimialojen ja alueiden välillä ➤ uudet yrittäjyyden ja palvelujen tuottamisen muodot ➤ naisyrittäjyyden edelleen vahvistaminen ➤ lisääntyvän monikulttuurisuuden ja kansainvälistymisen hyödyntäminen ➤ matkailun kasvu ja monipuolistuminen ➤ sovellusteknologian edistäminen
HEIKKOUEDET	UHAT
➤ palveluiden keskittyminen ➤ tiukka kuntatalous ➤ nuorisotyöttömyys ➤ nuorten ja koulutettujen siirtyminen kasvukeskuksiin ➤ julkisen liikenteen ja tietoliikenneyhteyksien puutteet ➤ lainsäädäntö, joka rajoittaa maaseudulle rakentamista sekä pienyritystoimintaa ➤ vaatimattomuus	➤ lähipalveluiden saatavuus ➤ infrastruktuurin heikentyminen ➤ maatalouspolitiikan muutokset ➤ työikäisen väestön määrän väheneminen ➤ koulutustarjonnan heikkeneminen ➤ talkooperinteen häviäminen ➤ sosiaalisen ja kulttuurisen pääoman siirtymätömyys (hiljainen tieto)

SWOT-analyysin ja koko strategian tekemiseen on osallistunut kahden vuoden aikana alueen asukkaita, yrittäjiä, yhdistyksiä sekä kuntien ja muiden sidosryhmien edustajia. Rieska-Leaderin hallitus on työstänyt analyysia useampaan otteeseen kokouksissaan. SWOT-analyysi on kooste eri kyselyjen vastauksista ja työpajojen tuloksista.

Tulosta on myös verrattu aikaisemmin tehtyyn analyysiin ja todettu, että ajan myötä vahvuuksien, mahdollisuuksien, heikkouksien ja uhkien välillä on tapahtunut hieman siirtymistä ja tiettyjen osa-alueiden painotus on muuttunut. On myös asioita ja kehitysnäkymiä, jotka ovat yhtä aikaa sekä uhka että mahdollisuus tai aiemmin mahdollisuutena pidettyä asiaa voidaan nyt pitää jo vahvuutena alueella.

Toiminta-alueen vahvuuksia, joita voidaan hyödyntää alueen kehittämisessä jo nyt, ovat erityisesti hyvä ja kehittyvä elinkeinotoiminta, monipuolinen luonto ja luonnonvarat, vahva yhteisöllisyys ja elinvoimaiset kylät sekä nuorten ja lasten merkittävä osuus väestöstä.

Luonnon ja luonnonvarojen hyödyntämisessä, jalostuksessa ja tuotteistamisessa on myös pidemmällä ajalla hyödynnettävissä olevia mahdollisuuksina. Esimerkkeinä tästä voi mainita lähiruoan tuotannon sekä bioenergian, puurakentamisen ja Green Care –toiminnan mahdollisuudet. Uusille yrittäjyyden muodoille, kuten yhteisölliselle ja sosiaaliselle yrittäjyydelle ja sopimuksellisuudelle on tilausta esim. lähipalveluiden järjestäjinä kunta- ja palvelurakenteiden muuttuessa. Maaseudun vetovoiman ja arvostuksen lisääntyminen sekä matkailun yksilöllistyminen luovat niin ikään mahdollisuuksia Rieska-Leaderin alueen toimijoille.

Heikkoutena on alueen kuntien tiukka taloustilanne ja siitä seuraava palveluiden ja julkisen liikenteen keskittyminen. Myös tietoliikenneyhteyksien puute etenkin keskustojen ulkopuolella on selkeä heikkous. Nuorisotyöttömyys ja nuorten siirtyminen suuriin kasvukeskuksiin on koko maakunnan heikkous. Hanketoiminnalla voidaan vaikuttaa mm. lähipalvelujen säilymiseen ja nuorten työllistymiseen omalla kotiseudullaan.

Kansallinen keskittävä politiikka on maaseutualueille paitsi mahdollisuus, myös uhka, kun palvelut ja päätöksenteko etääntyvät kyliltä. Rieska-Leaderin alueella vielä kohtuullisen hyvät infrastruktuuri ja koulutustarjonta ovat vaarassa heikentyä kansallisen politiikan seurauksena. Alueen vahvaa maataloutta uhkaavat EU:n maatalouspolitiikan muutokset. Näitä uhkia voidaan torjua tai vähentää tukemalla eri tavoin kansalaistoimintaa ja ylläpitämällä talkooperinnettä.

Ensimmäistä kertaa Pohjois-Pohjanmaalla tehtiin kaikkien viiden Leader-ryhmän yhteistyönä ja aluetutkimuskeskus FARin tutkijoiden avustamana maakunnallinen paikallisen kehittämisen strategia 2014–2020. Siinäkin tehtiin SWOT-analyysi, josta on löydettävissä paljon samoja asioita kuin Rieska-Leaderin analyysissä. Yhteinen strategia löytyy tämän strategian mukana erillisenä liitteenä.

3. ILOA JA INNOVAATIOITA 2014 - 2020

3.1 Visio

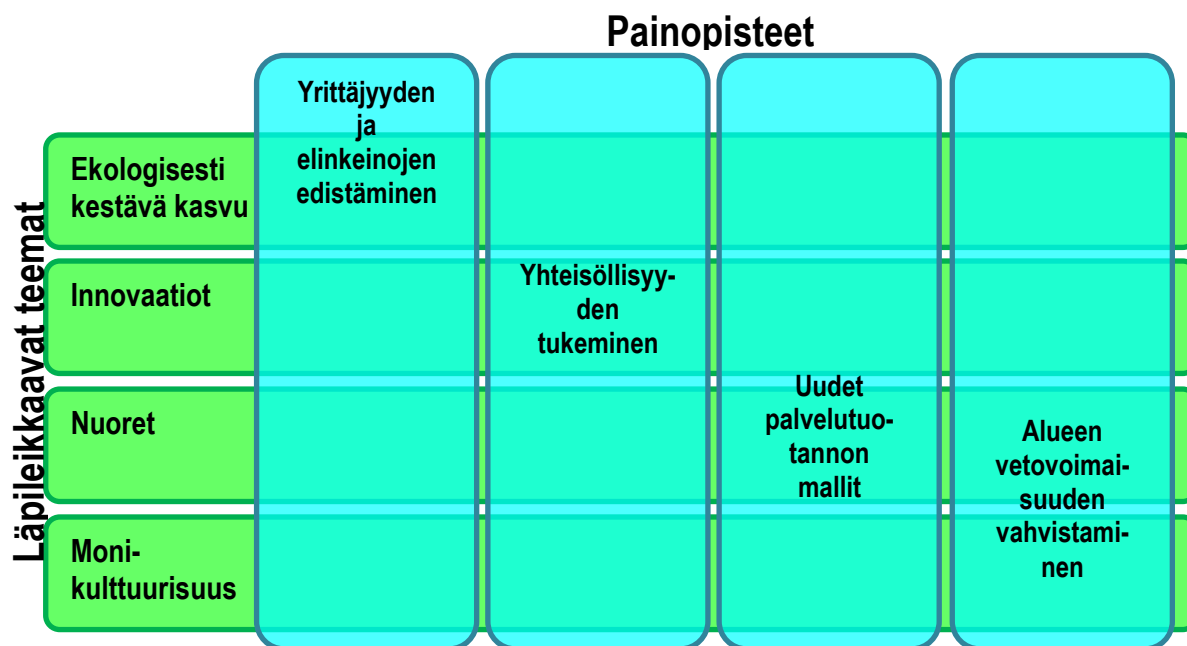
Vuonna 2020 Leader on vakiintunut, joustava ja innostava toimintatapa alueen pienyritysten ja yhteisöjen kehittämisessä. Rieska-Leaderin alue on elinvoimaista ja vetovoimaista maaseutua, joka on aidossa vuorovaikutuksessa lähialueiden kanssa.

Pienyrittäjäyys on vahvaa ja monialaista, ja pohjautuu alueen omiin voimavaroihin. Yhteisöllisyys kukoistaa, ympäristö on viihtyisä ja asukkailla on hyvät vapaa-ajanviettomahdollisuudet.

Ihmiset ovat aktiivisia ja osaavia. Myös nuoret ovat innokkaasti mukana oman alueensa kehittämisessä.

Monikulttuurisuus ja kansainvälisyys ovat osa alueen asukkaiden ja yritysten arkipäivää. Alueella asuu runsaasti koulutettuja ja paikallisyhteisöihin hyvin sopeutuneita maahanmuuttajia.

3.2 Painopisteet ja läpileikkaavat teemat

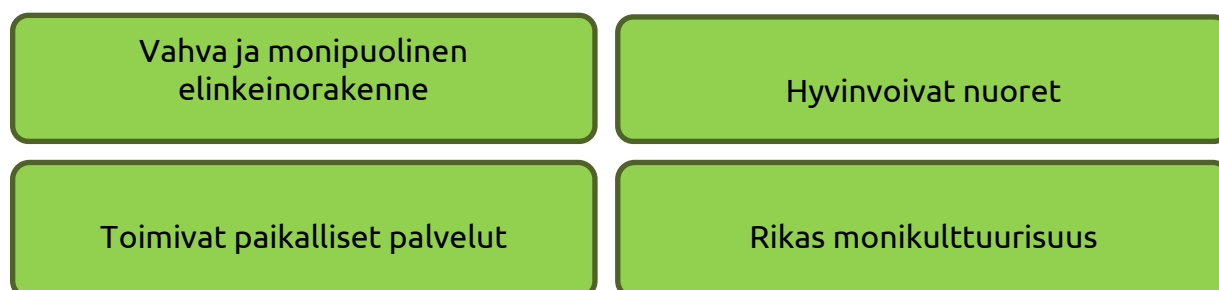

Aiemmilla ohjelmakausilta saatujen kokemusten, ulkopuolisten arviointien, kyselyjen sekä strategiatyöpajojen tulosten ja SWOT –analyysin perusteella Rieska-Leaderin toimintaa ohjaaviksi painopisteiksi nousivat yrittäjyyden ja elinkeinojen edistäminen, yhteisöllisyyden tukeminen, uudet palvelutuotannon mallit sekä alueen vetovoimaisuuden vahvistaminen. Läpileikkaavia teemoja ovat ekologisesti kestävä kasvu, innovaatiot, nuoret ja monikulttuurisuus.

Kaiken toiminnan lähtökohtana ovat Leader-periaatteet:

- alhaalta ylös- periaate
- alueperustaisuus
- paikallinen kumppanuus ja hallinnon kolmikantaperiaate
- ohjelmallisuus ja monialaisuus
- innovatiivisuus ja kokeilutoiminta
- verkostoituminen sekä alueiden ja kansainvälinen yhteistyö

3.3 Tavoitteet 2014–2020

Laadulliset tavoitteet:

Hankkeiden laadulliset tavoitteet nousevat Leader-toiminnan yleisistä ja yhdistyksen omista läpileikkaavista teemoista:

- ekologisesti kestävä kasvu
- innovaatioiden syntymisen tukeminen
- lähellä tuotettujen palveluiden ja tuotteiden tukeminen
- alueen viihtyisyyden lisääntyminen
- nuorten aktiivisuuden lisääntyminen
- lähidemokratian lisääntyminen
- monikulttuurisuuden ja kansainvälistymisen lisääntyminen
- suvaitsevaisuuden kasvaminen ja syrjäytymisen väheneminen
- tieto-aidon ja osaamisen lisääminen
- alueella asuvien maahanmuuttajien ja ulkomaalaisten opiskelijoiden osaamisen hyödyntäminen

Rieska-Leaderin oman toiminnan laadulliset tavoitteet:

- toiminnan avoimuus
- toiminnan tehokkuus
- henkilöstön ja hallinnon osaaminen
- aktiivinen viestintä ja tiedottaminen

Määrälliset tuotostavoitteet:

Mittari	Määrä, kpl
Yhdistyksen käsittelemät hakemukset	560
- joista maaseuturahaston hankkeita	280
- joista Nuorisoleader -hankkeita	280
Maaseuturahaston hankkeet	
- yleishyödylliset hankkeet	130
- joista investointeja	60
- joista kansainvälisiä	10
- joista teemahankkeita	4
- joista nuoriin kohdistuvia / nuorten omia	20
- joista uusia hanketoteuttajia	40
- yritystuet	150
Muiden rahastojen hankkeet	10
- Erasmus+ (Youth in Action)	7
- rakennerahastot (lähinnä ESR)	3
Tiedotus- ja aktivointitilaisuudet	200
- joista itse järjestettyjä	100
- osallistuminen toisten järjestämiin	100
- joissa osallistujia yhteensä; miehiä / naisia / alle 35-v	3000; 1200 / 1800 / 700
Koulutustilaisuudet	20
Viestintätoimet (lehdet, esitteet, haastattelut, lehtijutut)	700
Yhdistyksen jäsenmäärä	300

Määrälliset tulostavoitteet:

Mittari	Määrä
Uusia yrityksiä, kpl	60
- joista naisyrityksiä / nuorten yrityksiä	30 / 10
Uusia työpaikkoja, htv	120
- joista miehiä / naisia / nuoria	60 / 60 / 25
Säilyneitä työpaikkoja, htv	100
- joista miehiä / naisia / nuoria	50 / 50 / 10
Hankkeen aikana työllistyneitä, htv	50
- joista miehiä / naisia / nuoria	20 / 30 / 10
Uusia tuotteita / palveluita, kpl	20 / 20
Hankkeiden järjestämiin tilaisuuksiin osallistujia, kpl	15 000
Hankkeissa tehtäviin talkootöihin osallistujia / tunteja	1 000 / 10 000
Tehtyjä kylä-, hyvinvointi-, turvallisuus-, ympäristö- ym. suunnitelmia, kpl	50
Uusia tai uudistettuja tapahtumia, kpl	20
Kansainvälisissä hankkeissa mukana olevia toimijatahoja, kpl	20
EVS –nuoria alueella, kpl	5

4. STRATEGIAPROSESSIN KUVAUS**4.1 Strategian valmistelu**

Strategian laatiminen aloitettiin hallituksen ja työntekijöiden Helmiseminaarissa vuonna 2012, jolloin suunniteltiin ja aikataulutettiin ensimmäiset toimenpiteet tulevan kauden suunnitteluun. Keskeinen ajatus alusta lähtien on ollut alueen asukkaiden ja muiden toimijoiden kuuleminen. Kevään aikana osallistuttiin moniin kylien tilaisuuksiin ja kerättiin näkemyksiä meneillään olevasta kaudesta sekä ajatuksia tulevasta. Näiden pohjalta laadittiin strategian pääteemoja ja toimenpiteitä kartoittava kyselylomake, jota jaettiin kylä- ja yrittäjäyhdistyksien tilaisuuksissa ympäri toiminta aluetta, mm. Kuusamon maakunnallisille kyläpäiville osallistuneille Rieska-Leaderin alueen kyläläisille. Tilaisuuksiin kutsuttiin osallistujia paikallislehtien, nettisivujen ja Facebookin välityksellä sekä sähköpostilla. Sama kysely oli myös Rieska-Leaderin nettisivuilla, jossa siihen pystyi vastaamaan nimettömänäkin. Kaikkiaan kyselyihin tuli 138 vastausta.

Kyselyn lisäksi strategiaa työstettiin kahdessa erityisesti sidosryhmille tarkoitetuissa työpajassa. Näihin työpajoihin kutsuttiin alueen maaseutuasiamiehiä, yritysneuvoja, kuntien edustajia, hanketoimijoita ja kylien edustajia. Työpajojen vetäjänä toimi Suomen Aluetutkimus FAR ja niissä arvioitiin nykyisen ohjelmakauden onnistumisia, tehtiin alueanalyysiä ja mietittiin uuden kauden painotuksia. Pohjois-Pohjanmaan viisi Leader-ryhmää piti myös yhden yhteisen työpajan, jossa pohdittiin tulevan kauden yhteistyötä.

Strategialuonnosta käsiteltiin useissa hallituksen kokouksissa ja yhdistyksen vuosikokouksessa. Se lähetettiin myös alueen kuntiin, joista saatiin sitoumukset kuntarahasta.

4.2 Työnjako Pohjanmaan ja Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksien kanssa

Rieska-Leaderin toiminta-alue ulottuu kahden ELY-keskuksen – Pohjois-Pohjanmaan ja Pohjanmaan – alueille. Molempien kanssa on tehty sopimus työnjaosta edellisen ohjelmakauden hyvien käytäntöjen pohjalta. Sopimukset ovat liitteenä 1 ja 2.

Työnjaon peruseriaate on, että ELY-keskukset vastaavat isompien yritysten sekä seutukuntaa suurempien kehittämishankkeiden rahoituksesta. Leader-ryhmät kohdentavat rahoituksensa pääosin aloittaviin ja 1-2 htv:n yrityksiin sekä paikallisiin ja kokeiluluontoiisiin hankkeisiin.

Pohjois-Pohjanmaalla laadittiin ensimmäistä kertaa koko maakunnan kattava paikallinen strategia ELY-keskuksen alueellisen ja Leader-ryhmien paikallisten strategioiden lisäksi. Pohjois-Pohjanmaan paikallinen kehittäminen 2014–2020 –strategiassa luodaan suunta- viivoja viiden Leader-ryhmän yhteistyölle sekä paikallisten toimijoiden verkostoitumiselle.

4.3 Yhteensovitus muiden ohjelmien kanssa

Strategian valmisteluvaiheessa on varmistettu, ettei maaseutuohjelma toimi päällekkäisesti kalatalousohjelman kanssa. Kalatalousohjelman rahoituksen turvin luodaan edellytyksiä ammattikalastukselle ja kalatalouden hoidolle. Ohjelmakaudella 2014–2020 Rieska-Leaderin rannikkoalueet ovat mukana Perämeren rannikon kalatalousohjelmassa, jota hallinnoi Oulun Seudun Leader ry.

Paikallista kehittämistä tehdään myös rakennerahastojen tuella. Erityisesti sosiaalirahastosta (ESR) tullaan hakemaan rahoitusta joko Leader-ryhmien yhteishankkeille tai yksittäisten Leader-ryhmien hankkeille. Rakennerahastojen ohjelmaosioista paikallisen kehittämiseen soveltuu parhaiten sosiaalisen osallisuuden vahvistaminen. Strategian valmistelussa on huomioitu sekä Pohjois-Pohjanmaan että Keski-Pohjanmaan maakuntaohjelmat.

5. TOIMINTASUUNNITELMA

5.1 Toimenpiteet painopisteittäin

Yrittäjyyden ja elinkeinojen edistäminen:

- Kohderyhmänä aloittavat ja 1-2 htv:n mikroyritykset
- Välineinä ovat yritystuet ja kehittämishankkeet. Suorien yritystukien lisäksi tuetaan myös yritystoiminnan edellytyksiä parantavaa toimintaa, kuten koulutusta.

- Ei toimialarajauksia, mutta erityiskohteena biotalous (bioenergia ja biojalosteet), lähi- ja luomuruoka sekä Green Care – toiminta
- Tuetaan verkostoitumista ja yhteistyötä, esim. Keski-Pohjanmaan Biolaakso, EIP-verkosto ja Pohjois-Suomen suurhankkeet
- Yrittäjille ja yrittäjiksi aikoville suunnataan neuvontaa ja tiedonvälitystä yhdessä yritysneuvontapalvelujen kanssa
- Laaditaan alueellinen nuorisoyrittäjyysstrategia, jota toteutetaan yhteistyössä eri toimijoiden kanssa (mm. 4H, maakuntien liitot, yrittäjäjärjestöt)
- Tuetaan yritysinnovaatioiden (tuote, palvelu, toimintatapa) syntymistä ja kehittämistä.

Yhteisöllisyyden tukeminen:

- Kohderyhmänä erityisesti kyläyhdistykset, ja myös muut yhdistykset ja yhteisöt
- Välineinä kehittämishankkeet ja teemahankkeet
- Nuoriso-Leader – rahoitusta jatketaan ja nuoria kannustetaan muutenkin oman alueensa kehittämiseen, yrittämiseen ja mukaan hankemaailmaan
- Yhteisöjä kannustetaan verkostoitumaan keskenään sekä yritysten kanssa. Tuetaan oma-aloitteisuutta, kokeilevuutta ja monipuolisen yhteistyön lisäämistä eri alueiden välillä niin paikallisesti, maakunnallisesti kuin kansainvälisestikin
- Tuetaan hankkeita, joilla edistetään lähidemokratiaa ja kansalaisvaikuttamisen mahdollisuuksia sekä kylien ja kuntien yhteistyötä
- Kylien kehittämistä tuetaan hankkeistamalla Rieska-Leaderin alueelle oma kylä-asiamies
- Maakunnallista Leader-ryhmien yhteistyötä jatketaan. Yhteisöhautomo - hankkeessa esiin nousseita tarpeita, toiveita ja toimivia käytäntöjä edistetään hyviksi todettuja toimintatapoja hyödyntämällä ja uusia ideoimalla
- Sosiaalirahaston tuella kehitetään maaseudun nuorille uudentyyppistä, harvaan asutulla alueella toimivaa työpajatoimintaa. Sillä myös kehitetään paikallisten kylä-, kulttuuri- ja liikunta-alan yhdistysten toimintaa

Uudet palvelutuotannon mallit:

- Kohderyhmänä yritykset ja yhdistykset, jotka ottavat vastuuta paikallisten palvelujen järjestämisestä
- Välineinä kehittämistuet ja yritystuet
- Tuetaan lähipalvelujen tuottamisen uusia kokeiluja, kuten kylien palvelukeskuksia ja yhteiskunnallista yrittäjyyttä. Kannuksen Eskolan kylä toimii pilottina, jonka kokemuksia ja hyviä toimintamalleja laajennetaan muualle
- Uusien mallien kokeilua tuetaan myös vapaa-ajan palvelujen tuottamisessa

- Yhdistysten työnantajana toimimista tuetaan koulutuksilla sekä tarjoamalla palvelukonsultointi- ja kirjanpito palveluita
- Maaseuturahaston lisäksi uusia palvelutuotannon malleja kehitetään myös rakennusalan varoilla

Alueen vetovoimaisuuden vahvistaminen:

- Kohderyhmänä yhdistykset ja kunnat
- Välineinä kehittämis- ja investointihankkeet sekä Nuoriso-Leader –rahoitus
- Tuetaan paikalliseen kulttuuriin ja perinteisiin pohjautuvia hankkeita, mutta myös monikulttuurisuutta hyödyntäviä hankkeita
- Luodaan uusia tapahtumia, edistetään maiseman- ja ympäristönhoidon suunnitelmallisuutta sekä lähiliikuntaa
- Edistetään kyläverkkojen toteuttamista tukemalla suunnitelmia ja rohkaisemalla osuuskuntien perustamiseen
- Tuetaan nuorten viihtyisyyttä lisääviä hankkeita, kuten uudenlaisia vapaa-ajanviettomahdollisuuksia (esim. kylätalojen nuorisotilat)
- Kannustetaan ja koulutetaan nuoria omien hankkeiden suunnitteluun ja toteutukseen

Ekologisesti kestävä kasvu:

- Toiminnassa kiinnitetään huomiota luonnon hyvinvointiin ja luonnonvarojen järkevään käyttöön, ekologisuuteen, ympäristöön sekä ilmastonmuutokseen
- Uusiutuvien energiamuotojen hyödyntämistä ja käyttöönottoa edistetään. Hanketoiminnalta edellytetään ekologisesti kestävä kehityksen kriteerit täyttävää toimintaa sekä myönteisiä ympäristövaikutuksia. Vähähiilisyttä edistetään
- Tuetaan puolueettoman tiedon jakamista uusiutuvista energiamuodoista ja jätevesien käsittelystä
- Turvataan puhtaan veden saatavuus pienistä vesilaitoksista osaamista vahvistamalla ja uusia teknologioita kehittämällä

Nuoret:

- Tuettavissa hankkeissa huomioidaan nuorten työllistymisen, yrittäjyyden sekä harrastusten edistäminen
- Nuorten omille hankkeille annetaan erityinen arvo. Nuoriso-Leader –rahoituksella ja teemahankkeilla nuoria kannustetaan aktiivisesti toteuttamaan omia pieniä hankkeita helpolla tavalla

- Rieska-Leaderin hallitukseen otetaan nuorten edustaja ja muutoinkin hallituksen jäsenten valinnassa painotetaan mahdollisuuksien mukaan nuoria
- Nuoriso-Leader – hakemusten käsittelyä varten perustetaan nuorisopainotteinen ryhmä, joka päättää Nuoriso-Leader –tukien myöntämisestä

Innovaatiot:

- Rieska-Leaderin roolina on toimia alueella innovaatioiden mahdollistajana sekä erilaisten toimijoiden yhteen saattajana ja erilaisten toimintakulttuurien yhteen törmäyttäjänä. Tästä on saatu hyviä kokemuksia innovaatioleirin järjestämisestä, mitä toimintaa tullaan jatkamaan
- Ylivieska ja lähikunnat ovat potentiaalinen innovaatioympäristö, koska täällä on jo olemassa koulutusta sekä tutkimus- ja kehitystoimintaa. Yhteistyötä Centria AMK:n tutkimus- ja kehitysyksiköiden, Kokkolan yliopistokeskus Chydeniuksen sekä metsäntutkimuslaitoksen kanssa jatketaan
- Perinteisten innovaatioiden eli paikallisesti uudentyyppisen palvelun, tuotteen tai toimintatavan tukemisen lisäksi resursseja ohjataan innovaatioympäristöjen kehittämiseen
- Innovaatiotoimintaa tuetaan niin yritys- kuin kehittämistuilla. Lisäksi toimijoita rohkaistaan innovaatioihin esim. teemahakujen avulla

Monikulttuurisuus

- Monikulttuurisuudella tarkoitetaan tässä strategiassa niin rajat ylittävää kansainvälistymistä kuin alueella asuvien ulkomaalaisten integroimista oman alueensa kehittämiseen, eli ns. kotikansainvälistymistä
- Sekä yritystuilla että kehittämishankkeilla tuetaan alueella asuvien ulkomaalaisten työllistymistä ja rohkaistaan mukaan kylä- ja muiden yhdistysten toimintaan.
- Eurooppalaisen vapaaehtoispalvelun (EVS) kautta välitetään ulkomaalaisia nuoria alueen yhteisöihin vapaaehtoistyöhön
- Alueen yrityksiä ja yhteisöjä kannustetaan kansainväliseen yhteistyöhön muiden maiden maaseutualueiden kanssa. Toiminnassa voidaan hyödyntää maahanmuuttajia
- Monikulttuurisuusasioita ja kansainvälisyyttä käsitellään myös luvussa 5.6

5.2 Hankkeiden valintamenettely

Rahoitettavat hankkeet valitaan avoimella menettelyllä. Hankkeiden valintakriteerit ja hallituksen tekemät rahoituslinjaukset löytyvät yhdistyksen nettisivuilta, jossa ne ovat kaikkien hakijoiden ulottuvilla. Rieska-Leaderin hallitus kokoontuu noin 1,5 kuukauden välein käsittelemään saapuneita hakemuksia ja asettaa ne paremmuusjärjestykseen sen mukaan, kuinka hyvin ne toteuttavat asetettuja laadullisia ja määrällisiä tavoitteita. Jokaisen hankkeen on toteutettava vähintään yhtä strategista painopistettä ja vähintään yhtä läpileikkaavaa teemaa. Valintakriteerit on esitelty tarkemmin liitteessä 3.

5.3 Tiedottaminen ja aktivointi

Tiedottaminen on yksi toimintaryhmätyön peruspilareista. Toimintaryhmä neuvoo ja ohjaa alueen toimijoita. Aktivoinnin ja tiedottamisen päämääränä on informoida alueen asukkaita uuden ohjelmakauden rahoitusmahdollisuuksista ja innostaa heitä oman alueensa kehittämiseen. Yhteistyötahoille tiedotetaan ohjelmatyön suunnittelusta, toteutuksesta ja tuloksista.

Tiedottaminen hallituksen jäsenten ja varajäsenten, yhdistyksen jäsenten sekä toimintaryhmän henkilöstön sisällä edesauttaa yhteistä toimintaa ja työskentelyä yhteisen tavoitteen saavuttamiseksi. Tätä sisäistä tiedotusta hoidetaan perinteisten kanavien lisäksi myös ekstranetin ja sosiaalisen median avulla.

Ulkoisen tiedottamisen ja medianäkyvyyden avuksi alueen Leader-ryhmät toteuttavat yhteisen tiedottamiseen painottuvan hankkeen. Tiedottamisessa käytetään välineinä ryhmien yhteistä lehteä, Internet-sivustoa, jäsentiedotteita ja sosiaalista mediaa, kuten Facebookia. Erilaisiin tilaisuuksiin osallistutaan aktiivisesti ja viedään sitä kautta tietoa eteenpäin. Sanomalehdistöä, radiota ja muita viestivälineitä hyödynnetään mm. hankejuutuilla ja vuosikokous- ym. tiedotteilla. Eriyistä huomiota kiinnitetään nuorten aktivointiin. Tiedottamisen avuksi otetaan paikallisia nuoria, joiden kanssa suunnitellaan ja toteutetaan nuorille suuntautuvaa tiedotusta nuorten käyttämillä välineillä.

Kaikessa viestinnässä huomioidaan myös valtakunnallinen Leader-brändityö, jossa on yhteinen visuaalinen ilme ja viestintämateriaalit. Liitteenä 4 on viestintäsuunnitelma.

5.4 Oppimissuunnitelma

Lähtökohtana on, että nykyiset työntekijät jatkavat työtään myös uudella ohjelmakaudella. Kokemus sekä alueen ja toimijoiden tuntemus edesauttavat merkittävästi uuden ohjelmakauden nopeaa käynnistämistä. Työntekijät osallistuvat aktiivisesti verkostoyksikön, ELY-keskusten, hankkeiden ja muiden alueen kehitysorganisaatioiden koulutuksiin sekä yhteistyötilaisuuksiin (kuten maakuntaliitot, Yritys-Suomi-verkosto, oppilaitokset alueella). Tietoa hankitaan myös itse aktiivisesti ja pyritään hyödyntämään sitä käytäntöön. Työntekijöillä on mahdollisuus kouluttautua työn ohessa omien tarpeiden ja kiinnostuksen mukaan. Työntekijöiden osaamista ja oppimistarpeita kartoitetaan mm. kehityskeskusteluilla.

Hallituksen uusille jäsenille järjestetään perehdytyskoulutukset vuosittain ja kannustetaan hallituksen jäseniä osallistumaan myös valtakunnallisiin koulutuksiin. Laatutyön pohjalta tullaan toteuttamaan joka toinen vuosi itsearviointi hallituksessa ja siinä esiin nousevat koulutustarpeet tulevat ohjaamaan Leader-ryhmien henkilöstön oppimista. Kyseinen laatutyöprosessi on myös jatkuva oppimisprosessi Leader-ryhmille ja ELY-keskuksille.

Alueen toimijoiden osaamisen puutteet ja kehittämisen heikkoudet tunnistetaan ja niitä parannetaan rahoittamalla koulutus- ja kehittämishankkeita yhdistyksille ja yrityksille. Toimijoita kannustetaan oppimaan sosiaalisen median hyväksikäyttämistä tiedottamisessa ja markkinoinnissa sekä osallistumalla erilaisten suunnitelmien – kuten kylä-, hyvinvointi- ja ympäristösuunnitelmien – tekemiseen. Rieska-Leader vastaa toimijoiden hankeosaamista parantavasta koulutuksesta. Koulutukset tulevat keskittymään paljolti uuden kauden hanketoimintaan ja sähköiseen asiointiin. Myös muiden rahastojen ja rahoitusvälineiden käyttämisestä järjestetään koulutuksia. Tuensaajille järjestetään Rieska-Leaderin omia hankehallinnoinnin ja maksatuksen koulutuksia kohdennettuna kohde-ryhmittäin (esim. yleishyödylliset hankkeet / yleishyödylliset investoinnit sekä yritystu-
et).

5.5 Yhteistyö

Yhteistyötä ja verkostoitumista eri toimijoiden kanssa jatketaan paikallisella, alueellisella, kansallisella ja kansainvälisellä tasolla. Muiden Leader-ryhmien kanssa on tehty tiivistä yhteistyötä. Erittäin hyvää ja jokapäiväistä yhteistyötä on tehty Keskipiste-Leaderin kanssa, jonka kanssa on mm. yhteinen työntekijä sekä yhteisiä koulutus- ja tiedotustapahtumia. Yhteisöhautomo –hanke on lisännyt merkittävästi Pohjois-Pohjanmaan Leader-ryhmien keskinäistä yhteistyötä ja tuonut uusia elementtejä myös yhteistyöhön ELY-keskuksen kanssa. Kuntien elinkeinotoimien, KOSEKin, seudullisten yrityshankkeiden, TE-toimiston ja molempien ELY-keskusten kanssa on tehty hyvää ja täydentävää yhteis-

toiminnan kehittämistä, jota tullaan jatkamaan. Rieska-Leader on yksi Innoveturin (SeutuYPP) sopijakumppani.

Alueen kylien ja muiden yhdistysten, Maaseudun sivistysliiton, 4H-liiton, molempien maakuntaliittojen, ProAgrioiden ja MTK-yhdistysten kanssa yhteistyö on pitkäaikaista ja luontevaa. Nämä yhteistyökumppanit ovat mukana myös maakunnallisessa Maaseutufoorumeissa, jonka perustamisessa Rieska-Leaderillä oli aktiivinen rooli. Likimain samat toimijat järjestivät myös Keski- ja Pohjois-Pohjanmaan innovaatioleirin keväällä 2014. Innovaatioleiritoimintaa tullaan jatkamaan mm. nuorten yrittäjyyden edistämisessä. Keski-Pohjanmaan MYR:ssä Leader-ryhmillä on yhteinen edustus ja liiton eri työryhmissä on jokainen Leader-ryhmä mukana. Rieska-Leaderin työntekijät ovat aktiivisesti mukana myös maakunnallisten kylien yhteenliittymissä ja valtakunnallisissa organisaatioissa, kuten Suomen kylätoiminta ry:n hallituksessa ja Leader-jaostossa.

Tutkimus- ja kehittämisorganisaatioiden, kuten Centrian, Oulun yliopiston ja Kokkolan yliopistokeskuksen sekä metsäntutkimuslaitoksen ja maaseutuopiston kanssa tehdään yhteistyötä alueen kehittämiseksi erityisesti biotalous- ja Green Care -alalla. Rieska-Leader on aktiivisesti mukana alueella toimivassa Luova-verkostossa (luonnonvara-alan toimijoiden kehittämisverkosto). Tähän on suunnitteilla mm. valtava bioetanolitehdas. Rieska-Leader on tehnyt pitkään yhteistyötä alueen koulutusorganisaatioiden kanssa tarjoten eri alan opiskelijoille maaseudun kehittämiseen liittyviä työharjoittelupaikkoja. Harjoittelijoina on ollut niin nuoria (esim. media- ja kaupallisen alan opiskelijoita) kuin aikuisiakin (maaseudun kehittämisen erikoisammattitutkintoa opiskelevat). Vaikka opiskelijoiden ohjaaminen on vienyt aikaa, on se koettu antoisaksi. Samalla kun on osallistuttu opiskelijoiden näyttöjen arviointiin, on saatu uusia ideoita hanke- ja yritystoiminnan kehittämistä.

Kansainvälisyys

Kansainvälinen yhteistyö on ollut ja tulee olemaan tärkeä osa Rieska-Leaderin alueen kehittämistä. Varsinaisten kansainvälisten hankkeiden lisäksi tehdään ns. kotikansainvälistymistä eli edistetään monikulttuurista toimintaa alueella olevilla resursseilla. Rieska-Leaderin alueella asuu vakituisesti lähes 500 ulkomaan kansalaista (tilastokeskus 2013), joista suurin osa on kotoisin Venäjältä ja Unkarista. Myös Ruotsista, Virosta, Thaimaasta, Turkista ja Bulgariasta on useita kymmeniä asukkaita.

Sekä yritys- että hanketuilla edistetään alueella asuvien ulkomaalaisten työllistymistä ja integroitumista oman alueensa kehittämiseen. Ulkomaalaiset opiskelijat ovat myös suuri voimavara, jota voidaan hyödyntää kehittämistyössä. Suvaitsevaisuutta lisätään mm. koulujen ja päiväkotien kansainvälisyyskasvatuksella (kulttuurilähettiläät, elävä kirjasto, makumatkat) sekä tuomalla monikulttuurisuutta alueen tapahtumiin. Alueella jo pitkään

asuneita maahanmuuttajia kannustetaan mentoreiksi eli auttamaan uusia tulijoita arkipäivän asioissa.

Alueen toimijoita kannustetaan kansainvälisyyteen maaseuturahastosta ja Erasmus+ -ohjelmasta rahoitettavien kehittämishankkeiden ja EVS-toiminnan tuella. Aiemmillä ohjelmakausilla aloitettua yhteistyötä muiden maiden maaseutualueiden kanssa jatketaan. Ranskan Lorrainen alueen (Pays Barrois Leader) kanssa aloitettua metsäenergiaan liittyvää kehittämistoimintaa jatketaan uudella metsään liittyvällä hankkeella, samoin kuin jatketaan perinteistä puurakentamista kehittävää kyläyhteistyötä Etelä-Unkarin (Szynergia Leader) kanssa. Tällä Sauna Unkariin -hankkeella on aikaansaatu hyviä yhteistyömahdollisuuksia kylämatkailun kehittämisessä Itävallan ja Transilvanian (Romania) kanssa, jota tullaan hankkeistamaan. Jo pitkään on tehty yhteistyötä Irlannin Westmeathin ja Offalyn alueiden kanssa, viimeksi käsityöryhtiä hankkeella. Uusina päänavauksina tulee olemaan nuorisolan yhteistyö Latvian (Zied zeme Leader) ja Unkarin (Szynergia Leader) kanssa sekä mahdollisesti Bulgarian Leader-ryhmien kanssa. Myös kansainvälistymisessä voidaan hyödyntää Rieska-Leaderin alueella asuvia ulkomaalaisia. Periaatteena on, että alueen toimijat ideoivat hankkeet ja vastaavat itse käytännön toteutuksesta. Rieska-Leader toimii neuvojana, rahoittajana ja yhteistyötahojen kartoittajana.

6. HALLINNON JA SEURANNAN JÄRJESTÄMINEN

6.1. Hallinto

Rieska-Leader on rekisteröity yhdistys, jonka toimintaa sääntelevät yhdistyslaki, omat säännöt sekä maa- ja metsätalousministeriön sekä maaseutuviraston ohjeet. Tällä hetkellä jäsenmäärä on 288, josta henkilöjäseniä 235 ja yhteisöjäseniä 53.

Ylintä päätösvaltaa yhdistyksessä käyttää yhdistyksen kokous ja käytännön toimeenpanosta vastaa hallitus ja työntekijät. Rieska-Leaderin hallitus on muodostettu kolmikantaperiaatteella (asukas-, yhdistys- ja kuntaedustajia). Rieska-Leaderin hallituksessa on 10 varsinaista jäsentä. Lisäksi jokaisella on henkilökohtainen varajäsen. Hallituksen sihteerinä toimii Leader-neuvoja. Yksittäinen hallituksen jäsen voi olla hallituksessa yhtäjaksoisesti korkeintaan kuusi vuotta. Liitteenä 5 hallituksen tämänhetkinen kokoonpano ja liitteenä 6 Rieska-Leader ry:n säännöt.

Rieska-Leaderilla on myös toimiva johtoryhmä. Johtoryhmä hoitaa hallituksen käytännön työnantajatehtäviä ja parantaa yhdistysasioiden sujuvuutta. Johtoryhmän muodostavat hallituksen puheenjohtaja, varapuheenjohtaja ja työntekijät. Sekä hallitus että työntekijät ovat kokeneet johtoryhmätyöskentelyn hyvänä ja tätä tullaan jatkamaan.

Leader-toimisto sijaitsee Ylivieskan teknologiakylän hallinnoimassa Smarthousessa. Omille hankkeille on vuokrattu erilliset tilat saman rakennuksen eri kerroksesta. Toimitiloissa on käytössä tarvittava varustus, kuten toimistokalusteet, tietotekniikkavarustus ja tietoliikenneyhteydet. Tilat ja sijainti ovat tällaiselle kehittämisorganisaatiolle erittäin hyvät.

Strategian toteutukseen on käytettävissä 3–4 htv: toiminnanjohtaja ja Leader-neuvoja kokopäiväisinä sekä taloushallintoon ja tiedottamiseen erikoistuneet työntekijät, jotka ovat yhteisiä Keskipiste-Leaderin kanssa. Työntekijät ovat koulutautuneita ja heillä on kokemusta maaseudun kehittämisestä. Tarvittaessa toimijoiden aktivointia ja neuvontaa sekä kansainvälisyysasioita hoidetaan yhteishankkeilla naapuriryhmien kanssa.

Toiminta-alueen kunnille raportoidaan toiminnan etenemisestä säännöllisesti vuosittain (vuosiraportit) sekä aina kuntarahoja haettaessa. Yrityshankkeiden osalta tehdään yhteistyötä alueellisten yritysneuvojen ja yrityspalvelukeskusten (esim. Innoveturi) kanssa. Näiltä pyydetään lausuntoja hakijoiden taloudellisista edellytyksistä ja alueen kilpailutilanteesta ym. tarvittaessa.

6.2. Seuranta

Rieska-Leaderin hallitus vastaa tämän strategian toteutuksesta. Sen etenemistä ja tulostavoitteiden toteutumista seurataan vuosittain vuosiraportilla, johon on koottu hankkeiden ja Leader-ryhmän oman kehittämistyön tuloksia. Hankkeet puolestaan raportoivat vuosittain väliraporteilla sekä hankkeiden loppuraporteilla Leader-ryhmälle, ja seurantatietolomakkeilla kerätään tietoja toteutuneista määrällisistä ja laadullisista tuloksista.

Seitsemän vuoden ennakointi on mahdotonta, siksi strategiatyö on jatkuva prosessi. Strategiaa päivitetään ja suunnataan sidosryhmien antaman palautteen perusteella ja tilanteen vaatimalla tavalla. Leader-ryhmän itsearviointi on keskeinen toiminnan kehittämisen työkalu. Oman toiminnan kriittinen seuraaminen ja säännöllisesti laaditut tilannekatsaukset mahdollistavat nopean reagoinnin toimintaympäristön muutoksiin. Uudella kaudella hallituksen jäsenille tarjotaan koulutuspäiviä, jolloin strategiaa ja tavoitteiden saavuttamista tarkastellaan sekä tehdään tarvittavat päivitykset.

Toiminnan seuraamisessa tarvitaan myös ulkopuolista arviointia. Tämä tapahtuu virallisen ulkopuolisen arvioijan toimesta ja toteutetaan sekä valtakunnan että aluetasolla. Myös näitä hyödynnetään oman toiminnan kehittämiseksi. Lisäksi itse voidaan toteuttaa kyselyjä hankkeille ja sidosryhmille. Tarvittaessa voidaan tulosten arviointiin käyttää puolueetonta asiantuntijaa.

Sisäinen ja ulkoinen arviointi takaavat toiminnan avoimuuden, rehellisyyden ja läpinäkyvyyden. Omaehtoinen maaseudun kehittäminen on jatkuvaa vuorovaikutusta toiminta-alueen asukkaiden, yhteisöjen ja yritysten sekä muiden sidosryhmien kanssa. Tulevaisuuden ennakointi, kyky oppia menneestä ja reagoida nopeasti muutoksiin ovat edellytyksiä onnistuneelle kehittämistoiminnalle.

Rieska-Leader ry on ollut mukana Maaseutuverkostoyksikön laatutyöprojektissa yhdessä Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen sekä neljän muun alueen toimintaryhmän kanssa. Laatutyö otetaan osaksi arkipäivän toimintaa ja siihen kuuluu olennaisena osana oman toiminnan arviointi.

7. STRATEGIAN RAHOITUSSUUNNITELMA

Kokonaisrahoitus

Rieska-Leaderin rahoitussuunnitelma perustuu aiemmilta ohjelmakausilta saatuihin kokemuksiin. Päättäneen kauden kokonaiskehys on noin 11 miljoonaa euroa, josta yksityisen rahoitus osuus on hieman yli 40 %. Rahoituskehys kaudella on ollut riittämätön ja monia hyviä paikallisia hankkeita on jäänyt ilman rahoitusta. Kaudelle 2014–2020 tavoitellaankin hieman suurempaa rahoituskehystä – osin rakennerahastojen avulla.

Kokonaiskehys	%	2014–2020
julkinen tuki (EU 42 %, valtio 38, kunta 20)	65	9 750 000
yksityinen	35	5 250 000
Yhteensä	100	15 000 000

Maaseuturahastosta rahoitettava toiminta

Merkittävä osa strategian toimenpiteistä tullaan toteuttamaan maaseuturahaston kautta. Siellä pääpaino on 6. prioriteetissa eli Sosiaalisen osallisuuden, köyhyyden vähentäminen ja taloudellisen kehityksen edistäminen maaseutualueilla.

Haettava kokonaiskehys	%	2014–2020
julkinen tuki (EU 42 %, valtio 38, kunta 20)	65	8 500 000
yksityinen	35	4 600 000
Yhteensä	100	13 100 000

Haettava rahoitus yritys- ja kehittämishankkeisiin	%	2014–2020
julkinen tuki (EU 42 %, valtio 38, kunta 20)	60	6 800 000
yksityinen	40	4 600 000
Yhteensä	100	11 400 000

Toimintaraha on 25 % maaseuturahaston hanke- ja yritystukien julkisesta määrästä (6 800 000 euroa):

Haettava toimintaraha (EU, valtio, kunta)	%	2014–2020
toimintakustannukset	5	340 000
toiminnan aktivointi	20	1 360 000
Yhteensä	25	1 700 000

Rahoituksesta noin 75 % kohdistetaan paikallisiin hankkeisiin ja 25 % alueiden väliisiin sekä kansainvälisiin hankkeisiin. Hankerahoitusta myönnetään niin investointeihin kuin kehittämiseenkin.

Hankerahoitus kohdistetaan toiminnan painopisteisiin seuraavasti:

Painopisteet:	Osuus hankerahoituksesta:
Yrittäjyyden ja elinkeinojen tukeminen	40 %
Yhteisöllisyyden tukeminen	30 %
Alueen vetovoimaisuuden vahvistaminen	20 %
Uudet palvelutuotannon mallit	10 %

Alueen kunnat ovat sitoutuneet strategian mukaiseen 20 % osuuteen julkisesta tuesta. Kuntien sitoumukset liitteessä 7.

Muu rahoitus

Osa paikallisesta kehittämisestä tullaan tekemään rakennerahastojen tuella. Pohjois-Pohjanmaan Leader-ryhmät ovat neuvotelleet asiasta maakuntaliiton kanssa ja ainakin ESR-puolelta voisi rahoittaa maaseudun nuoriin ja pitkäaikaistyöttömiin kohdistuvia hankkeita. Myös EAKR-rahalla voitaisiin toteuttaa paikallisia hankkeita, mutta varojen pienenemisen vuoksi se vaikuttaa epätodennäköiseltä. Liiton kanssa jatketaan neuvotte-luja rahoituskäytännöistä eli tehdäänkö paikallista kehittämistä Leader-ryhmien sateen-varjo-hankkeilla vai saadaanko rahoituskehyksiin paikalliseen kehittämiseen korvamer-kitty osuus. Perämeren rannikon kalatalousohjelmaa valmistellaan aiempaan tapaan rannikon ryhmien yhteistyönä. Ohjelman kirjoittamisen vetovastuu on Oulun Seudun Leader ry:llä, jonka kautta myös ohjelman hallinto hoidetaan. Kuntarahaosuus ohjelmaan tulee Leader-ryhmien kautta kunnilta.

Vuonna 2010 aloitettu Nuoriso-Leader – rahoitus on tarkoitettu alueen 11–25 -vuotiaiden nuorten omien pienten hankkeiden rahoittamiseen. Rahoitus tulee paikallisil-ta yhteisöiltä - pääosin kunnilta - ja sen suuruudeksi arvioidaan noin 20 000 euroa vuo-dessa. Alueen nuorten kansainvälistymistä on edistetty Youth in Action -ohjelman rahoi-tuksella. Nuorten ryhmiä on ohjattu hakemaan rahoitusta erilaisiin ryhmätapaamisiin ja muihin hankkeisiin. Rieska-Leader toimii myös eurooppalaisten vapaaehtoistyöntekijöi-den vastaanottavana ja lähettävänä organisaationa. Tätä toimintaa tullaan jatkamaan myös uudella ohjelmakaudella.

Muuta rahoitusta paikallisen strategian toteuttamiseksi 2014–2020 arvioidaan tarvitta-van yhteensä noin 2 milj. euroa. Rieska-Leader seuraa aktiivisesti kaikkia muitakin mah-dollisuuksia paikallisen kehittämisen tukemiseen. Esimerkiksi meneillään oleva kuntara-kenneudistus ja sote-ratkaisut saattavat tuoda Leader-ryhmille uusia tehtäviä ja rahoi-tusmahdollisuuksia.

Lisätietoja alueesta ja Rieska-Leaderistä:

www.rieskaleader.fi

www.popleader.fi

